

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Regina Pacisinstituut - A.S.O. te HOVE

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 30411

Instelling Regina Pacisinstituut - A.S.O.

Directeur Sven GEYSEMANS

Adres Boechoutsesteenweg 87a - 2540 HOVE

Telefoon 03-455.68.58

Fax 03-455.14.58

E-mail Regina.Pacis.Hove@regpacho.be

Website <http://www.regpacho.be>

Bestuur van de instelling VZW OZCS Zuid-Antwerpen

Adres Gemeenteplein 8 - 2550 KONTICH

Scholengemeenschap SGKSO Kontich - Hove

Adres Pierstraat 1 - 2550 KONTICH

CLB Vrij CLB 2 Antwerpen - Middengebied

Adres Sint-Benedictusstraat 14_B - 2640 MORTSEL

Dagen van het doorlichtingsbezoek 06-11-2017, 07-11-2017, 08-11-2017, 09-11-2017, 10-11-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 10-11-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 07-12-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Lies HARDEMAN

Teamleden Olivier DOUVERE, Henk FORIERS, Immanuel SYNAEVE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan D/2012/7841/005)	7
3.1.1.2 Cultuur- en gedragwetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan D/2006/0279/001 en leerplan D/2009/7841/045)	9
3.1.1.3 Engels in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2011/7841/002).....	12
3.1.1.4 Frans in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen (leerplan D/2012/7841/007)	15
3.1.1.5 Fysica in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2014/7841/015)	18
3.1.1.6 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/001)	21
3.1.1.7 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2002/0279/047)....	22
3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplan D/2004/0279/021)	25
3.1.1.9 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)	27
3.1.1.10 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	29
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	31
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	33
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	33
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	34
4.1 Evaluatiepraktijk	34
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	37
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	40
6.1 Wat doet de school goed?	40
6.2 Wat kan de school verbeteren?	40
6.3 Wat moet de school verbeteren?	40
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	41
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	41

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 **SAMENVATTING**

Het Regina Pacisinstituut te Hove maakt deel uit van de vzw Onderwijsinrichtingen Zusters der Christelijke Scholen (OZCS) regio Zuid Antwerpen. Regina Pacis is een aso-school die samen met de lagere school in een groene omgeving ligt. Het studietoerbod omvat in de eerste graad een A-stroom met de basisopties Latijn en Moderne wetenschappen. De school biedt in sommige studierichtingen in het keuzegedeelte een verdieping STEM aan. In de tweede en de derde graad biedt de school een brede waaier studierichtingen uit het aso aan.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering respecteert. De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde woonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) omwille van de systematiek waarmee ze tekorten opspoor en wegwerkt. Nog niet alle personeelsleden melden gebreken en hebben voldoende aandacht voor orde en netheid.

De doorlichting wijst verder uit dat de leerplanrealisatie voor de verschillende vakken van wisselende kwaliteit is. De leerlingen bereiken in voldoende mate de leerplandoelstellingen voor natuurwetenschappen in de eerste graad A-stroom, voor chemie en voor cultuur- en gedragwetenschappen in de tweede graad en voor cultuur- en gedragwetenschappen en wiskunde in de derde graad. Voor Engels in de eerste graad, voor Frans en wiskunde in de tweede graad en voor fysica in de derde graad is een onvolledig aanbod en/of een weinig valide leerlingenevaluatie de oorzaak van een onvoldoende leerplanrealisatie.

De instelling streeft de meeste vakoverschrijdende eindtermen voldoende na. Op beleidsniveau zijn nog bijstellingen nodig om de doeltreffendheid te verhogen.

De algemeen en de pedagogisch directeur vormen het directieteam. De staf staat hen bij in de dagelijkse werking. Een participatief beleid, waarbij het directieteam vanuit vertrouwen met het schoolteam samenwerkt, is in verdere opbouw. Openheid en hartelijkheid typeren de cultuur op basis van een engagement van het volledige team. Dit zorgt voor een warm leer- en leefklimaat voor alle betrokkenen.

Het inspectieteam onderzocht de evaluatiepraktijk. De school concretiseert haar visie in heel wat algemene richtlijnen. Die vormen het referentiekader voor de evaluatiepraktijk. Het erkenningsonderzoek wijst uit dat de evaluatiepraktijk in verschillende vakgroepen nog in volle ontwikkeling is en momenteel nog verschilt per leraar. Een systematische aansturing, ondersteuning en opvolging is nodig om de vastgestelde pijnpunten weg te werken.

De school heeft aandacht voor kwaliteitszorg. Zij verzamelt en analyseert kwantitatieve en kwalitatieve gegevens en gebruikt ze om de werking kritisch te analyseren. Ze beschikt echter nog niet over een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. De doeltreffendheid van de verschillende onderwijskundige processen wordt in beperkte mate onderzocht. Dit gebeurt nog te weinig op basis van concrete doelen en de verwachte resultaten.

De erkenningsonderzoeken en de onderzoeken naar de kwaliteit van de processen en het algemeen beleid weerspiegelen een schoolwerking waarbij heel wat waardevolle initiatieven groeiende zijn. Een sterkere aansturing en opvolging is nodig om de gelijkgerichtheid tussen leraren en vakgroepen verder te bevorderen. De school krijgt dan ook een gunstig advies, beperkt in de tijd.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	natuurwetenschappen	
Graad 1 Latijn	Engels, natuurwetenschappen	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Engels, natuurwetenschappen	
Graad 2 ASO Economie	chemie, Frans, wiskunde	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	chemie, Frans	cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen
Graad 2 ASO Latijn	chemie, Frans	
Graad 2 ASO Wetenschappen	Frans	
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	wiskunde	
Graad 3 ASO Humane wetenschappen		cultuurwetenschappen, gedragswetenschappen
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	wiskunde	
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	fysica	fysica
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	fysica	fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	fysica, wiskunde	fysica, wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen en Latijn (leerplan D/2012/7841/005)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet nipt. De vakinhoudelijke leerplandoelstellingen worden volledig aangeboden. De uitrusting ondersteunt de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De vakinhoudelijke leerplandoelstellingen worden over het algemeen volledig en op een gepast beheersingsniveau aangeboden. In het tweede leerjaar krijgen de leerlingen bij het leerstofonderdeel anorganische stofklassen verdieplingsleerstof aangeboden. In bepaalde lesgroepen was er vorig schooljaar bovendien veel lesuitval door extracurriculaire activiteiten. Die elementen hypothekeerden de evenwichtige uitbouw van een leerlijn voor het onderzoekend leren.

Bij de practica in het eerste leerjaar is er meestal voldoende aandacht voor de algemene doelstellingen over onderzoekend leren en omgaan met stoffen. Die doelstellingen komen in het tweede leerjaar echter onvoldoende aan bod. Vorig schooljaar werd in de meeste lesgroepen van het tweede leerjaar geen enkel leerlingenexperiment uitgevoerd. Het expliciteren van de natuurwetenschappelijke methode tijdens de demonstratieproeven verschilt per leraar.

De doelstellingen over 'Wetenschap en samenleving' komen vooral zijdelings aan bod tijdens de lessen. De leraren verbinden voldoende de wetenschappelijke concepten met de leefwereld van de leerlingen.

Uitrusting

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De lessen gaan door in een vaklokaal. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. Het materiaal is ook in voldoende hoeveelheden voorradig, zodat de leerlingenproeven vlot kunnen doorgaan.

Het lokaal beschikt over een computer met internetaansluiting en beamer. Die worden doelgericht ingezet om de lessen aanschouwelijk te maken. De leerlingen gebruiken slechts sporadisch ICT-hulpmiddelen tijdens de lessen.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De opgaven bij de meeste toetsen en examens zijn gericht op de leerplandoelstellingen en afgestemd op het juiste beheersingsniveau. De leraren leveren voldoende inspanning om de vragen te kaderen in levensechte contexten.

De leerlingen krijgen enerzijds punten op basis van hun verslag van de leerlingenproeven. Anderzijds worden ook een aantal attitudes beoordeeld. De criteria zijn voldoende transparant en grotendeels afgestemd op de algemene doelstellingen over onderzoekend leren.

De leerlingenresultaten zijn over het algemeen voldoende. In bepaalde lesgroepen zijn er beduidend meer tekorten. De vakgroep heeft die leerlingenresultaten nog niet voldoende gebruikt als basis voor reflectie over de onderwijsleerpraktijk en de evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen vinden plaats in een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, hanteren de leraren hoofdzakelijk vraaggestuurde leergesprekken. Door het ontbreken van leerlingenpractica in het tweede leerjaar komt het zelfontdekkend en activerend leren weinig aan bod. De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over het doelgericht nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) 'leren leren' op vakniveau.

De gecorrigeerde toetsen worden indien nodig klassikaal besproken. De leerlingen verbeteren die echter meestal niet zodat ze voldoende inzicht zouden krijgen in hun fouten. Ze kunnen buiten de lessen bij de leraren terecht met vragen. De rapportcommentaren zijn vooral vaststellend en aanmoedigend. Ze zijn minder gericht op de concrete leerplandoelstellingen.

Deskundigheidsbevordering

De leraren wetenschappen overleggen veel informeel. Ze organiseren daarnaast sporadisch formeel overleg in een overkoepelende vakgroepvergadering wetenschappen. De leraren maken praktische en organisatorische afspraken.

De kwaliteitszorg binnen de vakgroep gebeurt nog niet voldoende cyclisch. De leraren evalueren nog niet systematisch of de vakgroep de vooropgestelde doelen bereikt. Op dat vlak verloopt de professionele dialoog binnen de vakgroep niet optimaal, wat leidt tot kwaliteitsverschillen op de klasvloer. Zo hebben de leraren wetenschappen bijvoorbeeld een leerlijn voor het aanbod en de evaluatie van de wetenschappelijke vaardigheden uitgewerkt. Uit de doorlichting blijkt echter dat die leerlijn niet gelijkgericht wordt uitgebouwd.

De vakgroep geeft wel blijk van voldoende professionaliteit om het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk verder af te stemmen op de leerplannen. De meeste leraren beseffen dat een gezamenlijke leerplanstudie, een positief-kritische samenwerking en het leren van elkaar noodzakelijk zullen zijn om de kwaliteit van de leerplanrealisatie te optimaliseren.

3.1.1.2 Cultuur- en gedragwetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan D/2006/0279/001 en leerplan D/2009/7841/045)

Voldoet

De leerlingen bereiken in goede mate de specifieke eindtermen en de leerplandoelstellingen. Het aanbod en de evaluatiepraktijk zijn representatief voor het leerplan.

Onderwijsaanbod	Voor cultuurwetenschappen in de tweede en derde graad en voor gedragwetenschappen in de tweede graad komen zo goed als alle leerplandoelstellingen evenwichtig aan bod. Voor gedragwetenschappen in de derde graad kan de school voor het thema 'diversiteit kan leiden tot conflicten' slechts gedeeltelijk de realisatie van de leerplandoelstellingen aantonen, voor het thema 'met verschillen omgaan' is dat wel het geval. Eenmalige omstandigheden, waarbij verschillende leraren in een vervanging elkaar afwisselden, liggen aan de basis van dit partieel tekort.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

Het onderwijsaanbod voldoet aan het vereiste beheersingsniveau van de leerplandoelstellingen. De leerlingen gaan actief aan de slag met de leerstof aan de hand van betekenisvolle opdrachten. Ze passen begrippen, denkkaders en concepten toe op concrete vraagstukken. De meeste opdrachten zetten de leerlingen aan om te analyseren, te synthetiseren en te beoordelen op basis van wetenschappelijke kaders. Het onderwijsaanbod sluit aan bij hun leefwereld en speelt goed in op de actualiteit. Het geeft de leerlingen voldoende mogelijkheden om een eigen standpunt te onderbouwen en te formuleren.

Verschillende leraren geven in meerdere jaren les, wat de verticale samenhang bevordert. Binnen elk vak is het aanbod logisch opgebouwd en bevat het weinig overlappingen. Horizontaal is de samenhang tussen beide vakken goed, opdrachten zijn op elkaar afgestemd. Er zijn sterke vakoverschrijdende initiatieven en projecten. Ook met andere vakken zoals Nederlands, geschiedenis, esthetica en godsdienst is er een zinvolle samenwerking. Het aanbod van de vakken in het complementaire gedeelte is ondersteunend en uitdiepend voor de studierichting en de latere keuzes van de leerlingen.

De onderzoekscompetentie komt in cultuur- en gedragwetenschappen aan bod in de tweede en derde graad. De aanpak van de onderzoekscompetentie gebeurt aan de hand van een doordachte leerlijn met toenemende complexiteit en moeilijkheidsgraad. In de tweede graad krijgen de leerlingen een theoretische onderbouwing en passen die toe op deelopdrachten voor de verschillende onderzoeksfases. Ze maken kennis met diverse onderzoeksmethoden. De leerlingen krijgen de onderzoeksvragen aangeboden of ze komen in dialoog met de leraar tot stand. Op het einde van de tweede graad vindt reeds een eerste vakoverschrijdend project plaats. Daarbij voeren ze stapsgewijs de deelopdrachten uit en gaan ze reeds voorbereidend op de derde graad aan de slag.

In de derde graad doorlopen de leerlingen verschillende keren de

onderzoekscyclus. Zowel voor cultuurwetenschappen als voor gedragswetenschappen zijn de opdrachten goed gekozen en bieden ze mogelijkheden om accenten uit beide vakken aan de onderzoeksvaardigheden toe te voegen. In het vakoverschrijdend onderzoek in het tweede leerjaar van de derde graad komen de verschillende onderzoeksvaardigheden geïntegreerd aan bod. Het zeer gevarieerde aanbod in beide vakken en graden zorgt voor een sterk en complementair geheel. De werkdruk voor de leraren en de leerlingen is hoog, wat de nodige aandacht verdient. De leerlingen nemen enthousiast deel aan een olympiade.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

Het didactisch materiaal en de uitrusting volstaan voor de realisatie van de leerplandoelstellingen. Alle lokalen beschikken over een internetaansluiting en digitale projectiemogelijkheid. De leraren maken daarvan veelvuldig gebruik om het leerproces te ondersteunen met actueel beeldmateriaal. Het vaklokaal is uitnodigend en ondersteunend voor het leerproces en leefklimaat.

De infrastructuur maakt het gebruik van gevarieerde werkvormen mogelijk. Lokalen met computers om de leerlingen zelfstandig of in groepjes te laten werken zijn na reservatie beschikbaar. De leraren maken hier frequent gebruik van. Een aandachtspunt is de beschikbaarheid daarvan en het up-to-date houden van het ICT-materiaal.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk bestrijkt nagenoeg alle leerplandoelstellingen. Bij gedragswetenschappen in de derde graad worden een aantal doelstellingen uit het thema 'diversiteit kan leiden tot conflicten' niet bevraagd, zoals in het aanbod.

De opdrachten, toetsen en examens peilen naar kennis, inzicht en toepassing in bekende en nieuwe contexten. Onder andere het werken met casussen en zeer actueel tekstmateriaal zorgt voor een hoog beheersingsniveau. De vraagstelling op examens en toetsen is gevarieerd. Af en toe zorgt een complexe vraagstelling voor onvoldoende duidelijkheid. De puntenverdeling op de examens en toetsen is overwegend helder.

Bij ruimere opdrachten en taken ontbreken duidelijke evaluatiecriteria. Daardoor is er voor de werkstukken nog te weinig transparantie. Veelvuldige kwalitatieve feedback ondersteunt het leerproces. Goed doordachte peerevaluaties en zelfreflecties maken deel uit van het evaluatieproces, maar worden nog niet systematisch meegenomen in de eindbeoordeling.

Binnen de totaliteit is er nog te weinig aandacht voor vakattitudes en vaardigheden, waarbij deze laatste slechts beperkt op het juiste beheersingsniveau geëvalueerd worden.

Bij de evaluatie van de onderzoekscompetentie is de individuele feedback door de verschillende leraren duidelijk, kwaliteitsvol, stimulerend en zinvol gekoppeld aan nog te verwerven vaardigheden. Over de concrete evaluatiecriteria zijn er echter weinig duidelijke afspraken binnen de schoolwerking. De kwaliteit varieert per opdracht. Sommige opdrachten van

gedragswetenschappen bevatten evaluatiecriteria met gedragsindicatoren. Bij andere opdrachten en bij cultuurwetenschappen zijn de evaluatiecriteria weinig transparant.

De eindresultaten voor beide vakken zijn goed. Het zeer beperkt aantal jaartekorten valt samen met tekorten voor andere vakken.

De rapportcommentaren zijn vaak aanmoedigend geschreven en bevatten naast vakattitudes soms ook de weg te werken punten.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het klasklimaat is aangenaam en stimuleert het leren. De omgangsvormen tussen leraren en leerlingen zijn bijzonder respectvol en oprecht en getuigen van een grote betrokkenheid van beide partijen. Humor typeert de communicatie. Leerlingen stellen zich open, spontaan en leergierig op en krijgen alle kansen om tot een goede zelfontplooiing te komen.

De keuze voor het leerwerkboek gebeurde weloverwogen. Het leerplan vormt duidelijk het uitgangspunt. De leraren vullen het materiaal uit het leerwerkboek doordacht aan met zelf ontwikkeld cursusmateriaal dat goed gestructureerd is. Opdrachtenbundels geven de leerlingen houvast om de onderzoekscompetentie te realiseren. De leraren bieden soms leerstofoverzichten voor de examens aan en instructies over hoe ze de leerstof moeten beheersen.

Instromers met onvoldoende voorkennis doorlopen een bijkomend traject met aangepaste opdrachten en evaluaties waardoor ze snel kunnen bijbenen.

De afspraken over de VOET 'leren leren' en de brede basiszorg zijn in de vakgroep nog te weinig geëxpliciteerd waardoor er leraargebonden verschillen zijn. Er is wel aandacht om in de derde graad te komen tot meer zelfstandig leren.

De leraren gebruiken frequent activerende werkvormen waarbij ze de nodige creativiteit aan de dag leggen. Het zelfgestuurd leren komt in verschillende opdrachten voor. Deze factoren dragen bij aan een hoog beheersingsniveau.

Leraren maken handig gebruik van sociale media om de actualiteit en verdiepend beeld- en tekstmateriaal uitnodigend aan de leerlingen aan te bieden.

Onderwijsorganisatie

De school heeft het totaal aantal lesuren voor cultuur- en gedragswetenschappen in de derde graad vermeerderd met een lesuur ten opzichte van het aantal aangegeven in het leerplan. In dat lesuur werken de leerlingen begeleid zelfstandig aan het verwerven van de onderzoekscompetentie. Dit komt de diepgang en vorderingen van alle leerlingen ten goede.

Deskundigheidsbevordering
Overleg De deskundigheid en betrokkenheid van het team zijn hoog. De vakgroep overlegt formeel en informeel over organisatorische en pedagogisch-didactische thema's, wat leidt tot een sterke leerplanrealisatie en samenhang. Bovendien beschikt de vakgroep over een goed reflecterend vermogen. Dit resulteert onder andere in een systematische inhoudelijke evaluatie en bijsturing van gerealiseerde projecten. Dit komt de deskundigheidsbevordering ten goede.

De leden van de vakgroep verhogen hun deskundigheid via gerichte nascholing. Ze werken op systematische wijze samen met collega's van andere scholen. Professionele activiteiten buiten de school vormen een meerwaarde voor het realiseren van diepgang. De blijvende contacten met oud-leerlingen bieden een pluspunt voor de afstemming van het curriculum van de opleiding.

3.1.1.3 Engels in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2011/7841/002)

Voldoet niet

De evaluatiepraktijk is onvoldoende valide.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie De evaluatiepraktijk is onvolledig en onevenwichtig. De leraren evalueren bijna uitsluitend de lees- en schrijfvaardigheid en de kenniscomponent (grammatica en woordenschat). Evaluatie van de luister-, spreek- en gespreksvaardigheid komt zelden of niet voor. Daarnaast gebruikt de vakgroep hoofdzakelijk informatieve en narratieve tekstsoorten voor de toetsen. De evaluatiepraktijk houdt ook onvoldoende rekening met de verschillende leerplandoelstellingen en vereiste verwerkingsniveaus.

De vakgroep gebruikt sinds twee schooljaren een vorm van gespreide evaluatie. Daarbij maakt ze een onderscheid tussen 'tussendoelen' (50 %) en 'einddoelen' (50 %). De leraren willen met de 'tussendoelen' vooral de kenniscomponent en de aparte vaardigheden evalueren om vervolgens via taaltaken, die ze zoveel mogelijk authentiek en geïntegreerd willen opvatten, het behalen van de 'einddoelen' te beoordelen. In de praktijk focust de toetsing van de 'tussendoelen' sterk op woordenschat en grammatica, zowel qua puntengewicht als in frequentie. Daarbij ontbreekt soms een inbedding in betekenisvolle contexten. In dergelijke gevallen gaat het functionele karakter van de kenniscomponent verloren. De leraren bieden de 'einddoelen' veelal in betekenisvolle contexten aan. Ze sturen de opdrachten in beperkte mate aan, zodat de taaltaken uitgroeien tot transfer- en creatief-communicatieve opdrachten.

De evaluatiepraktijk spoort onvoldoende met het onderwijsaanbod. De 'einddoelen' bevinden zich op een beheersingsniveau, waarvoor de leerlingen onvoldoende oefenkansen krijgen. Zo vragen de leraren hen bijvoorbeeld bepaalde kenniselementen en vaardigheden in complexere taaltaken te integreren, terwijl dat in de lessen te weinig aan bod komt.

De transparantie is wisselend. De leraren delen mee aan de leerlingen wat ze

moeten kennen en kunnen en geven hen informatie over de beoordelingscriteria, maar dat gebeurt niet altijd even helder. De toetsen bevatten puntenaanduidingen, maar die beperken zich veelal tot een globaal cijfer zonder de nodige duiding over de onderliggende deelaspecten. De evaluatieroosters voor de productieve vaardigheden geven indicaties over de onderliggende scores, maar het is onduidelijk hoe die scores tot stand komen.

De leraren hebben oog voor de vakgebonden attitudes in de leerlingenevaluatie. Het aspect 'taalverzorging' krijgt hierbij ruime aandacht. De leerlingen krijgen enkele kansen om hun leerproces bij te sturen via proces-, peer- en zelfevaluatie, maar dat gebeurt niet vanuit een duidelijke visie. De resultaten ervan tellen in beperkte mate mee in het eindresultaat.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

De leraren bieden de leerlingen verschillende kansen om aan de slag te gaan met de vijf vaardigheden. Ze laten zich hierbij veeleer leiden door het leerwerkboek dan door de leerplandoelstellingen. Daardoor heeft de vakgroep nog geen gerichte aandacht voor de vereiste tekstsoorten en vult ze de receptieve vaardigheden vrij eenzijdig in door een te sterke focus op het leren selecteren van relevante informatie.

Het luisteren naar en het lezen van teksten vormt de aanleiding om grammatica en woordenschat aan te brengen en die elementen vervolgens gericht in te oefenen. De leerlingen krijgen daarna mogelijkheden om die kenniselementen functioneel in te zetten in hun productieve vaardigheden. Dat gebeurt echter onvoldoende op het beheersingsniveau dat de vakgroep vooropstelt in de evaluatiepraktijk.

De leraren maken onderlinge afspraken om de samenhang binnen de graad te bewaken. Dat zorgt voor een gelijkgerichte planning en aanbreng van de leerinhouden.

De leerlingen krijgen kansen om met de verschillende strategieën uit het leerplan aan de slag te gaan. Dat gebeurt nog niet altijd vanuit een gerichte aanpak en vanuit de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) 'leren leren'. Voor de reflectie over taal en taalgebruik zetten de leraren de talige producten van hun leerlingen in via specifieke oefenmomenten en door een klassikale bespreking van de meest voorkomende fouten.

De leraren besteden aandacht aan de vakgebonden attitudes, in het bijzonder aan 'bereidheid', 'durf' en 'taalverzorging' in de verschillende vaardigheden. Ze gebruiken consequent de doeltaal en stimuleren hun leerlingen om hetzelfde te doen. De interculturele component krijgt voldoende aandacht.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De leraren zorgen voor een respectvol en bemoedigend klasklimaat. Dat stimuleert de leerlingen onder meer tot spreekbereidheid en -durf. Ze krijgen bepaalde kansen om via activerende werkvormen hun taalvaardigheid te versterken. De leerinhouden zijn betekenisvol en sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen.

De vakgroep past de schoolafspraken rond de brede basiszorg en verhoogde zorg toe. De analyse van de beginsituatie gebeurt minder gericht. De vakgroep ervaart differentiatie als een minder vanzelfsprekend gegeven. Tijdens de uitvoering van opdrachten lopen de leraren rond in de klas en sturen ze individuele leerlingen bij.

De leerlingen krijgen over het algemeen een heldere vraagstelling aangeboden. Voor de vaardigheden bieden de leraren ondersteuning aan via schema's en spreek- en schrijfkaders. Voor de receptieve vaardigheden krijgen de leerlingen gerichte kansen om in het Nederlands te antwoorden. Het lesmateriaal is ordelijk en heeft een gebruiksvriendelijke lay-out.

Qua remediëring hanteren de leraren diverse methodes. Het 'schriftelijk studeren' door de leerling krijgt daarbij het grootste belang. Het initiatief tot remediëring vertrekt vooral vanuit de individuele leraar of gebeurt op verzoek van de leerling.

De leerlingen krijgen minder kansen om hun eigen leerproces in handen te nemen. Zo gebeurt er zelden een verbetering van fouten door de leerlingen zelf. Bovendien kent het talenportfolio geen geïntegreerd gebruik in de lessen en is de feedback bij de evaluatieroosters voor de productieve vaardigheden beperkt. De toets- en rapportcommentaren zijn veelal bemoedigend, maar blijven vrij algemeen van aard. Ze maken soms een analyse van het afgelegde parcours, maar spelen slechts zelden in op het mogelijke toekomstige leertraject. Hier en daar verwijzen de leraren naar extra online oefeningen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting voldoet aan de leerplanvereisten. De vaklokalen beschikken over een computer, projectiescherm en internetverbinding. De didactische aankleding roept de cultuur van de doeltaal op. De lokalen zijn ruim genoeg voor de betrokken klasgroepen, maar de klasopstelling leent zich minder tot het gebruik van activerende werkvormen. De leraren onderstrepen de meerwaarde van het OLC (open leercentrum), maar geven tegelijk aan dat die ruimte dikwijls bezet is.

Woordenboeken en andere naslagwerken zijn voorhanden. De leraren zetten ICT en audiovisuele middelen minder doelgericht in tijdens het onderwijsleerproces.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep overlegt op formele en informele basis over organisatorische en pedagogisch-didactische thema's. De voorzitter waakt over de agenda en planning. De vakgroep onderhoudt nauwe contacten met de vakgroep Frans. Zo hebben beide vakgroepen samen het volledige concept rond de gespreide evaluatie uitgewerkt en organiseren ze soms gezamenlijke vormingen.

De leraren volgen vakgebonden en vakoverschrijdende nascholingen en delen de opgedane kennis via documentenverspreiding en bespreking tijdens de vakvergaderingen. De vakgroep en de schoolleiding volgen de verdere implementatie tot op de klasvloer niet op, waardoor het multiplicatie-effect beperkt blijft.

De vakgroep kent nog geen gevestigde cultuur van kwaliteitsbewaking. Ze doet geen gerichte zelfevaluatie van haar werking. De formulering van meetbare doelstellingen vormt een belangrijke uitdaging. Ze evalueert bepaalde initiatieven zoals de invoer van de gespreide evaluatie, maar dat gebeurt niet systematisch noch cyclisch.

De leraren staan open voor samenwerking en externe feedback en zijn bereid tot bijsturingen. In dat kader willen ze hun onderwijsaanbod en evaluatiepraktijk beter afstemmen op het leerplan. Ze gaan onder meer in overleg met de pedagogische begeleiding.

3.1.1.4 Frans in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen (leerplan D/2012/7841/007)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is onvoldoende valide.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

In het eerste leerjaar van de tweede graad bieden de leraren de leerlingen verschillende kansen om aan de slag te gaan met de vijf vaardigheden. Ze laten zich hierbij veeleer leiden door het leerwerkboek dan door de leerplandoelstellingen. De leerlingen krijgen nog onvoldoende kansen om met de vereiste tekstsoorten voor de verschillende leerplandoelstellingen aan de slag te gaan. Het beoordelende verwerkingsniveau krijgt bovendien onvoldoende aandacht.

In het tweede leerjaar is het onderwijsaanbod onvolledig en onevenwichtig. De leerplandoelstellingen vormen onvoldoende de leidraad voor de planning van de leerinhouden. Daardoor besteedt de vakgroep vooral aandacht aan bepaalde aspecten van de luister- en leesvaardigheid, maar in veel beperktere mate aan de spreek-, gespreks- en schrijfvaardigheid. Het luisteren naar en het lezen van teksten vormt de aanleiding om grammatica en woordenschat aan te brengen en die elementen vervolgens sterk kennisgericht in te oefenen. De leerlingen krijgen daarna onvoldoende mogelijkheden om die kenniselementen functioneel te gebruiken in hun productieve vaardigheden via transfer- en creatief-communicatieve opdrachten.

Recentelijk heeft de vakgroep de eerste stappen gezet om het tweede leerjaar beter af te stemmen op het leerplan en op de aanpak van het eerste leerjaar. In dat leerjaar gebruiken de leraren de teksten als basis voor de aanbreng van de grammaticale leerinhouden. Dat geldt ook voor de woordenschat. De leerlingen krijgen vervolgens mogelijkheden om die kennis in transferoefeningen te gebruiken. De vakgroep heeft hier dus aandacht voor de integratie van kennis en vaardigheden, maar dat gebeurt nog onvoldoende op het verwachte beheersingsniveau.

De leraren maakten recentelijk afspraken om de samenhang binnen de graad te

verhogen. Dat resulteert in het huidige schooljaar in een zichtbare gelijkgerichte planning en aanbreng van de leerinhouden.

De leerlingen krijgen incidenteel kansen om met de verschillende strategieën uit het leerplan aan de slag te gaan. Dat gebeurt nog onvoldoende vanuit een bewuste aanpak en vanuit de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) 'leren leren'. Hetzelfde geldt voor de reflectie over taal en taalgebruik: de leraren gebruiken de talige producten van de leerlingen slechts beperkt als reflectiebasis.

De leraren besteden aandacht aan de vakgebonden attitudes, in het bijzonder aan 'bereidheid', 'durf' en 'taalverzorging' in de verschillende vaardigheden. Ze gebruiken consequent de doeltaal en stimuleren hun leerlingen om hetzelfde te doen. De interculturele component krijgt ruime aandacht, onder andere via een uitstap naar Lille.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is onvoldoende valide. Ze heeft aandacht voor de verschillende leerplancomponenten, maar dat gebeurt niet evenwichtig. De vakgroep gebruikt sinds twee schooljaren een vorm van gespreide evaluatie. Daarbij maakt ze een onderscheid tussen 'tussendoelen' (40 %) en 'einddoelen' (60 %). De leraren willen met de 'tussendoelen' vooral de kenniscomponent en de aparte vaardigheden evalueren om vervolgens via taaltaken, die ze zoveel mogelijk authentiek en geïntegreerd willen opvatten, het behalen van de 'einddoelen' te beoordelen. In de praktijk is het onderscheid niet duidelijk: de 'einddoelen' bevatten nog dikwijls vragen die vooral kennis toetsen; bovendien gaat er veel aandacht naar vormelijke en kennisgerichte aspecten in de vaardigheidsoopdrachten en in het puntengewicht. De leraren bieden de 'einddoelen' in betekenisvolle contexten aan, maar door de sterke sturing van de opdrachten gaat het authentieke karakter veelal verloren. In het tweede leerjaar zijn de evaluaties voor de 'tussendoelen' dikwijls contextloos en zeer kennisgericht, waardoor grammatica en woordenschat tot een doel op zich worden. De toetsen over de inhoud van de leesboeken in beide leerjaren evalueren geen echte leesvaardigheid, maar veeleer de vaardigheid om gegevens te memoriseren en te reproduceren.

De evaluatiepraktijk spoort onvoldoende met het onderwijsaanbod. De 'einddoelen' bevinden zich op een beheersingsniveau, waarvoor de leerlingen onvoldoende oefenkansen krijgen. Zo vragen de leraren hen bijvoorbeeld bepaalde kenniselementen en vaardigheden in complexere taaltaken te integreren, terwijl dat tijdens de lessen niet aan bod is gekomen.

De transparantie is wisselend. De leraren delen mee aan de leerlingen wat ze moeten kennen en kunnen en geven hen informatie over de beoordelingscriteria, maar dat gebeurt niet altijd even helder. De toetsen bevatten puntenaanduidingen, maar die beperken zich veelal tot een globaal cijfer zonder de nodige duiding over de onderliggende deelaspecten.

De vakgroep hanteert verschillende types van evaluatioeroosters voor de productieve vaardigheden. De 'vertaling' naar de toegekende punten is dikwijls

onduidelijk. De parameter waarop de leerling de zwakste score behaalt, weegt in het globale resultaat vaak zeer sterk door, wat de validiteit in het gedrang brengt. Er is onvoldoende afstemming binnen de vakgroep over het concrete gebruik ervan.

De leraren hebben aandacht voor de vakgebonden attitudes in de leerlingenevaluatie. Het aspect 'taalverzorging' krijgt hierbij een groot aandeel toegewezen. De leerlingen krijgen enkele kansen om hun leerproces bij te sturen via proces-, peer- en zelfevaluatie, maar dat gebeurt niet vanuit een duidelijke visie. De resultaten ervan tellen bijna nooit mee in het eindresultaat.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De leraren zorgen voor een respectvol en bemoedigend klasklimaat. Dat stimuleert de leerlingen onder meer tot spreekbereidheid en -durf. Ze krijgen af en toe kansen om via activerende werkvormen hun taalvaardigheid te versterken. De leerinhouden zijn vaak betekenisvol en sluiten aan bij de leefwereld van de leerlingen.

De vakgroep past de schoolafspraken rond de brede basiszorg en verhoogde zorg toe. De analyse van de beginsituatie gebeurt minder gericht. De vakgroep ervaart differentiatie als een minder vanzelfsprekend gegeven. Tijdens de uitvoering van opdrachten lopen sommige leraren rond in de klas en sturen ze individuele leerlingen bij.

De leerlingen krijgen over het algemeen een heldere vraagstelling aangeboden. Voor de vaardigheden bieden de leraren ondersteuning aan via schema's en spreek- en schrijfkaders. Voor de receptieve vaardigheden krijgen de leerlingen gerichte kansen om in het Nederlands te antwoorden. Het lesmateriaal is ordelijk en heeft een gebruiksvriendelijke lay-out.

Qua remediëring hanteren de leraren diverse methodes. Het 'schriftelijk studeren' door de leerling krijgt daarbij het grootste belang. Het initiatief tot remediëring vertrekt vooral vanuit de individuele leraar of gebeurt op verzoek van de leerling.

De leerlingen krijgen minder kansen om hun eigen leerproces in handen te nemen. Zo gebeurt er zelden een verbetering van fouten door de leerlingen zelf. Bovendien kent het talenportfolio geen geïntegreerd gebruik in de lessen en is de feedback bij de evaluatieroosters voor de productieve vaardigheden beperkt. De toets- en rapportcommentaren zijn veelal bemoedigend, maar blijven vrij algemeen van aard. Ze maken soms een analyse van het afgelegde parcours, maar spelen slechts zelden in op het mogelijke toekomstige leertraject. Hier en daar verwijzen de leraren naar extra online oefeningen.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De uitrusting voldoet aan de leerplanvereisten. De vaklokalen beschikken over een computer, projectiescherm en internetverbinding. De didactische aankleding roept de cultuur van de doeltaal op. De lokalen zijn ruim genoeg voor de betrokken klasgroepen, maar de klasopstelling leent zich minder tot het gebruik van activerende werkvormen. De leraren onderstrepen de meerwaarde van het OLC, maar geven tegelijk aan dat die ruimte dikwijls bezet is.

Woordenboeken en andere naslagwerken zijn voorhanden. De leraren zetten ICT en audiovisuele middelen minder doelgericht in tijdens het onderwijsleerproces.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep overlegt op formele en informele basis over organisatorische en pedagogisch-didactische thema's. De voorzitter waakt over de agenda en planning. De vakgroep onderhoudt nauwe contacten met de vakgroep Engels. Zo hebben beide vakgroepen samen het volledige concept rond de gespreide evaluatie uitgewerkt en organiseren ze soms gezamenlijke vormingen.

*Overleg
Vorming*

De leraren volgen vakgebonden en vakoverschrijdende nascholingen en delen de opgedane kennis via documentenverspreiding en bespreking tijdens de vakvergaderingen. De vakgroep en de schoolleiding volgen de verdere implementatie tot op de klasvloer niet op, waardoor het multiplicatie-effect beperkt blijft.

De vakgroep kent nog geen gevestigde cultuur van kwaliteitsbewaking. Ze doet geen gerichte zelfevaluatie van haar werking. Ze evalueert bepaalde initiatieven zoals de invoer van de gespreide evaluatie, maar dat gebeurt niet systematisch noch cyclisch. De formulering van de doelstellingen en acties laat het moeilijk toe om aan een goede effectmeting te doen en gericht bij te sturen.

De leraren staan open voor samenwerking en externe feedback en zijn bereid tot bijstellingen. Ze overleggen onder meer intensief met de pedagogische begeleiding. In dat kader willen ze hun onderwijsaanbod en evaluatiepraktijk beter afstemmen op het leerplan.

3.1.1.5 Fysica in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2014/7841/015)

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod is niet evenwichtig. De algemene doelstellingen onderzoekend leren / leren onderzoeken worden niet voldoende en niet op het juiste beheersingsniveau geïntegreerd in het aanbod. De evaluatie van die doelstellingen is weinig transparant en onvoldoende afgestemd op het leerplan.

Onderwijsaanbod Het aanbod is onevenwichtig. De leraren spenderen aan bepaalde onderdelen (zoals elektriciteit in het eerste leerjaar en dynamica/kinematica in het tweede leerjaar) aanzienlijk meer tijd dan het leerplan voorstelt. Bij die thema's komt uitbreidings- en/of verdiepingsleerstof aan bod. Hierdoor komen enerzijds de keuzemodules die gepland staan op het einde van het schooljaar, minder diepgaand aan bod. De leerlingen krijgen ook minder kansen om hun wetenschappelijke vaardigheden tijdens de lessen te oefenen. Het aantal lestijden besteed aan leerlingenproeven lag vorig schooljaar immers in alle lesgroepen onder het verplichte minimumaantal van het leerplan. De leerlingen krijgen de andere vakinhoudelijke leerplandoelstellingen over het algemeen volledig aangeboden.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Het beheersingsniveau van de uitgevoerde leerlingenpractica beantwoordt

slechts gedeeltelijk aan de algemene doelstellingen over onderzoekend leren / leren onderzoeken. Bij de meeste opdrachten van de leerlingenproeven is de onderzoeksvraag immers gegeven. Omdat de leerlingen meestal geen hypothese formuleren, leren ze te weinig hun eigen denkbeelden te verwoorden en die te confronteren met bijvoorbeeld de resultaten van het onderzoek. De leerlingen leren meestal nog gestuurd informatie verwerven en verwerken voor een onderzoeksopdracht. Ze leren reflecteren over de uitvoering en de omstandigheden van een experiment. Voor het opmaken van een verslag beschikken de leerlingen over duidelijke richtlijnen.

De leerlingen in de studierichtingen Latijn-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde maken ook een extra onderzoeksopdracht voor fysica in het kader van de specifieke eindtermen onderzoekscompetentie (SETOC). Het gewenste beheersingsniveau van de SETOC wordt echter nog niet bereikt, omdat de onderzoeksopdracht te gestuurd verloopt.

De excursie naar een informatiecentrum over het beheer van radioactief afval en de deelname aan een wetenschappelijke show over kernfusie dragen bij tot de realisatie van de algemene doelstellingen over wetenschap en samenleving. Tijdens de lessen komen die doelstellingen impliciet aan bod.

De algemene doelstellingen voor meten, meetnauwkeurigheid en grafieken komen voldoende aan bod. De leerlingen leren aandacht hebben voor meetnauwkeurigheid en het correct hanteren van meettoestellen. Ze leren grootheden met bijhorende eenheden correct weergeven. Er is voldoende aandacht voor het grafisch weergeven en interpreteren van gegevens.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De lessen vinden plaats in een fysica-lokaal. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig.

Het lokaal beschikt over een computer met internetaansluiting en beamer. De leraren gebruiken doelgericht de projectiemogelijkheid om de lessen aanschouwelijk te maken. De school beschikt over een aantal sensoren met bijbehorende interface, die gepast worden ingezet bij demonstratie- en leerlingenproeven. De leerlingen gebruiken het grafische rekentoestel om gegevens grafisch voor te stellen en te interpreteren.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen is over het algemeen transparant. De vraagstelling is bij de meeste toetsen en de meeste examens leerplangericht. Ze is echter soms weinig gevarieerd door het grote aandeel rekenvraagstukken. Bij bepaalde toetsen komen alleen maar berekeningen voor. Daardoor komen de leerstrategieën uit het leerplan niet voldoende evenwichtig aan bod in de evaluatie. De opgaven van de rekenvraagstukken zijn wel steeds gekaderd in levensechte contexten.

De evaluatie van de wetenschappelijke vaardigheden is vooral productgericht. De leerlingen krijgen hoofdzakelijk punten op basis van het verslag van de leerlingenpractica. Daarnaast worden ook voor een klein aandeel bij bepaalde leerlingenproeven attitudes beoordeeld. De evaluatiecriteria zijn niet

voldoende transparant. Het is onduidelijk op welke manier de algemene doelstellingen over onderzoekend leren / leren onderzoeken er deel van uitmaken.

De leerlingresultaten zijn voldoende. Op jaarbasis komen er weinig tekorten voor. In de studierichtingen Latijn-wetenschappen en Moderne talen-wetenschappen liggen de jaartotalen beduidend lager. De vakgroep heeft die gegevens nog maar weinig gebruikt om te reflecteren over de eigen onderwijsleerpraktijk en de evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De lessen verlopen in een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. De leraren hanteren hoofdzakelijk vraaggestuurde leergesprekken om het probleemoplossend denken te stimuleren. De leerlingen krijgen voldoende tijd om zelfstandig oefeningen op te lossen. Ze gebruiken probleemoplossende strategieën bij het oplossen van rekenvraagstukken en hanteren de correcte wetenschappelijke terminologie. Soms vertraagt de zorg om elke leerling mee te nemen in de uitbreidings- en/of verdiepingsleerstof te sterk het lestempo, waardoor de leerplanrealisatie in het gedrang komt. De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over het doelgericht nastreven van de VOET 'leren leren' op vakniveau.

Het elektronische platform wordt zinvol ingezet ter ondersteuning van de leerbegeleiding. Het bevat verbeterleutels, extra oefeningen en de presentaties ter ondersteuning van het aanbod.

De verbeterde toetsen en taken worden klassikaal besproken indien nodig. De leerlingen kunnen op vraag de verbeterleutel van de toetsen krijgen. Ze kunnen ook buiten de lessen met hun vragen terecht. De leerlingen krijgen voldoende schriftelijke feedback bij de verslagen van de leerlingenpractica. De rapportcommentaren zijn vooral vaststellend en aanmoedigend. Ze zijn minder gericht op de concrete leerplandoelstellingen.

Deskundigheidsbevordering

De leraren wetenschappen overleggen veel informeel. Ze organiseren daarnaast sporadisch formeel overleg in een overkoepelende vakgroepvergadering wetenschappen. De leraren maken praktische en organisatorische afspraken.

De kwaliteitszorg binnen de vakgroep gebeurt nog niet voldoende cyclisch. De leraren evalueren nog niet systematisch of de vakgroep de vooropgestelde doelen bereikt. Op dat vlak verloopt de professionele dialoog binnen de vakgroep niet optimaal, wat leidt tot kwaliteitsverschillen op de klasvloer. Zo hebben de leraren wetenschappen bijvoorbeeld een leerlijn voor het aanbod en de evaluatie van de wetenschappelijke vaardigheden uitgewerkt. Uit de doorlichting blijkt echter dat die leerlijn niet gelijkgericht wordt uitgebouwd.

De vakgroep geeft wel blijk van voldoende professionaliteit om het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk verder af te stemmen op de leerplannen. De meeste leraren beseffen dat een gezamenlijke leerplanstudie, een positief-kritische samenwerking en het leren van elkaar noodzakelijk zullen

zijn om de kwaliteit van de leerplanrealisatie te optimaliseren.

3.1.1.6 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A-stroom (leerplan D/2010/7841/001)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd en op een gepast beheersingsniveau aangeboden. De evaluatiepraktijk voldoet nipt.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	De leerlingen krijgen de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen doorgaans volledig, evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aangeboden. In het tweede leerjaar kwam vorig schooljaar de leerplanrealisatie onder druk te staan door veel lesuitval voor extracurriculaire activiteiten.
	De leerlingen leren gericht waarnemen tijdens de talrijke demonstratieproeven en tijdens een aantal leerlingenproeven. Ze leren onder andere een massa en volume bepalen, determineerkaarten hanteren en de microscoop correct gebruiken. Vorig schooljaar werd de biotoopstudie slechts beperkt uitgewerkt. De leerlingen voerden geen metingen van abiotische factoren uit. De vorderingen van dit schooljaar wijzen op een positieve evolutie. De verschillende stappen van de natuurwetenschappelijke methode en het formuleren van onderzoeksvragen met een daarbij horende hypothese komen bij de demo- en leerlingenproeven niet altijd expliciet aan bod.
	De leraren verbinden geregeld de wetenschappelijke concepten met de leefwereld van de leerlingen. Daardoor komen de algemene doelstellingen over wetenschap en samenleving zijdelings aan bod tijdens de lessen.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lessen vinden steeds in een goed uitgerust vaklokaal plaats. De minimale materiële vereisten zijn aanwezig. De vaklokalen beschikken over een computer met internetaansluiting en een beamer. De leraren zetten de projectiemogelijkheid doelgericht in om de lessen aanschouwelijk te maken. De leerlingen gebruiken slechts sporadisch zelf ICT-hulpmiddelen tijdens de les.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De aangeboden leerinhouden komen voldoende aan bod in de leerlingenevaluatie. De vraagstelling bij de toetsen en examens is contextrijk en voldoende visueel ondersteund. Sommige opgaven zijn weinig gericht op de leerplandoelstellingen. De vraagstelling peilt bij die opgaven niet naar het gewenste beheersingsniveau van het leerplan. De leraren hebben bovendien weinig aandacht voor het aandeel van die weinig valide opgaven in de totale evaluatie. Dit is echter noodzakelijk om voldoende de leerplangerichtheid van de evaluatiepraktijk te garanderen. Voor een beperkt aantal leerlingenproeven krijgen de leerlingen enerzijds punten op basis van hun verslag. Anderzijds worden ook een aantal attitudes beoordeeld. De criteria voor de beoordeling van het verslag zijn meestal niet voldoende transparant. Het geheel is slechts gedeeltelijk afgestemd op de algemene doelstellingen voor wetenschappelijke vaardigheden.

De leerlingenresultaten zijn voldoende. Op jaarbasis komen weinig tekorten voor. De beperkte validiteit van de evaluatiepraktijk brengt de betrouwbaarheid van die gegevens in het gedrang.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

De lessen verlopen in een aangenaam en aanmoedigend leerklimaat. De leerlingen krijgen voldoende hulp bij het structureren van de leerinhouden. De leraren hanteren vraaggestuurde leergesprekken om het probleemoplossend denken te stimuleren. De vakgroep heeft nog geen afspraken gemaakt over het doelgericht nastreven van de VOET 'leren leren' op vakniveau.

De corrigeerde toetsen worden indien nodig klassikaal besproken. De leerlingen verbeteren die echter meestal niet zodat ze voldoende inzicht zouden krijgen in hun fouten. De leerlingen kunnen met vragen ook buiten de lestijden bij hun leraren terecht. De rapportcommentaren zijn vooral vaststellend en aanmoedigend. Ze zijn minder gericht op de concrete leerplandoelstellingen.

Deskundigheidsbevordering

De leraren wetenschappen overleggen veel informeel. Ze organiseren daarnaast sporadisch formeel overleg in een overkoepelende vakgroepvergadering wetenschappen. De leraren maken praktische en organisatorische afspraken.

De kwaliteitszorg binnen de vakgroep gebeurt nog niet voldoende cyclisch. De leraren evalueren nog niet systematisch of de vakgroep de vooropgestelde doelen bereikt. Op dat vlak verloopt de professionele dialoog binnen de vakgroep niet optimaal, wat leidt tot kwaliteitsverschillen op de klasvloer. Zo hebben de leraren wetenschappen bijvoorbeeld een leerlijn voor het aanbod en de evaluatie van de wetenschappelijke vaardigheden uitgewerkt. Uit de doorlichting blijkt echter dat die leerlijn niet gelijkgericht wordt uitgebouwd.

De vakgroep geeft wel blijk van voldoende professionaliteit om het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk verder af te stemmen op de leerplannen. De meeste leraren beseffen dat een gezamenlijke leerplanstudie, een positief-kritische samenwerking en het leren van elkaar noodzakelijk zullen zijn om de kwaliteit van de leerplanrealisatie te optimaliseren.

3.1.1.7 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Economie (leerplan D/2002/0279/047)

Voldoet niet

Het aanbod is onvolledig en onevenwichtig. De evaluatie geeft geen valide beeld van de realisatie van het volledige leerplan.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De school biedt wiskunde met twee snelheden aan. Sommige klassen volgen vier en andere vijf lestijden per week. In de lesgroepen met vier wekelijkse lestijden houden de leraren bij de planning onvoldoende rekening met een evenwichtige spreiding van de basis- en de uitbreidingsleerstof. De leraren geven onvoldoende voorrang aan de verplichte doelstellingen, waardoor er lacunes in het aanbod ontstaan. De vakgroep biedt in het tweede leerjaar de leerplandoelstellingen over ruimtemeetkunde (M12 tot M16) niet aan. Ook in het eerste leerjaar ontbreken de toepassingen in de ruimte (M19 tot M20). De

leerplandoelstelling over analytische meetkunde (A53) oefenen de leerlingen niet in. Ook de begrippen variantie en standaardafwijking ontbreken in het aanbod. Zowel in de klassen met vier als met vijf wekelijkse lestijden bieden de leraren de leerplandoelstellingen over telproblemen en rekenen met kans (G60 tot G67) niet aan. In de lesgroepen met vijf wekelijkse lestijden oefenen de leerlingen de leerplandoelstellingen over vectoren (A55 tot A61) met onvoldoende diepgang in.

De leraren van leerweg 4 verschuiven leerstof van het eerste naar het tweede leerjaar, terwijl het leerplan voorstelt deze onderwerpen in het eerste leerjaar af te werken. Dit is bijvoorbeeld het geval voor het onderdeel stelsels van de eerste graad. Hierdoor komt de leerplanrealisatie in het tweede leerjaar onder druk te staan. Dit is het gevolg van een ondoeltreffende planning. Een screening wijst uit dat er in beide leerjaren voldoende effectieve lestijd is om alle verplichte leerplandoelstellingen aan te bieden. In de lesgroepen van leerweg 5 is het aanbod wel voldoende leerplangericht.

Over het algemeen behandelen de leraren de leerstof kwaliteitsvol. De vakgroep biedt de verschillende onderwerpen op een hoog beheersingsniveau aan en behandelt bovenop de basisleerstof heel wat uitbreidingsdoelstellingen en doelen die de verwachtingen van het leerplan overstijgen. Het aanbod is vaardigheidsgericht. Naast rekenvaardigheid, oefenen de leerlingen ook constructievaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid en wiskundige taalvaardigheid. De leraren plannen heel wat oefeningen, zowel binnen als zonder een context.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De lokalen zijn uitgerust met een computer en projectiemiddelen of met een elektronisch bord. De leraren zetten de beschikbare digitale (demonstratie)middelen doelgericht in. De leerlingen maken vlot gebruik van het grafische rekentoestel en van wiskundige computerprogramma's. Het lesmateriaal is afgestemd op een doelgericht gebruik van ICT. Alleen bij de evaluatie kan de inzet van ICT nog doelgerichter.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De examens zijn representatief voor wat er in de klas gebeurt. De lacunes in het aanbod vertalen zich in de evaluatie. Voornamelijk in de lesgroepen met vier uur wiskunde per week geeft de evaluatie een onvolledig beeld van de realisatie van het gehele leerplan. In de lesgroepen van leerweg 5 bevragen de leraren wel de meeste basisdoelen. Het eindcijfer is ook daar echter niet representatief omdat sommige examens heel wat uitbreidingsleerstof bevragen.

Het naast elkaar aanbieden van twee leerwegen is ingegeven door de zorg om in de tweede graad een zo breed mogelijke basis aan te bieden om een ruime studiekeuze open te laten in de derde graad. Hierdoor biedt de school voor eenzelfde structuuronderdeel twee verschillende inhouden aan. In de officiële documenten (notulen van de delibererende klassenraad, adviezen, rapporten) werden geen conflicten vastgesteld. De leraren waken er voldoende over dat ze de uitgangspunten van de tweede graad (uitstel van studiekeuze en

eenpoligheid van de studierichtingen van de tweede graad) vrijwaren. De vakgroep hanteert hiervoor nog geen formele werkwijze.

De examenvragen zijn verzorgd en het aantal examenopgaven is billijk. De evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling. De moeilijkheidsgraad is doorgaans hoog en de basisvragen zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen.

De toetsen en examens bevragen de diverse vaardigheden en heel wat vragen zijn origineel van concept. De vraagstelling is gevarieerd. Rekenvragen worden afgewisseld met constructievragen, waar of niet waar vragen, meerkeuzevragen, theoretisch wiskundige vragen en vragen in contexten. De leraren zijn gestart met het matchen van de examenopgaven met de leerplandoelstellingen. De vakgroep zet daarbij een grote stap in de richting van een leerplangerichte evaluatie.

Ondanks enkele verdienstelijke initiatieven nemen de leraren de vakattitudes niet doeltreffend op in de evaluatie. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de vakattitudes te meten.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

De sfeer in de lessen is rustig en gericht op leren. De leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les. Het leerproces verloopt overwegend interactief en de leerlingen kunnen zelfstandig werken.

De vakgroep neemt heel wat initiatieven in het kader van de preventieve leerbegeleiding. De leraren ontwikkelen eigen lesmateriaal (aanvullend op het leerwerkboek) en gebruiken regelmatig actieve werkvormen. Het lesmateriaal bevat heel wat zinvolle leertips. De leraren bieden onder andere stappenplannen, modeloplossingen en overzichten aan. De vakgroep maakt zinvol gebruik van het elektronische platform van de school. De leraren nemen initiatieven om de begeleiding nog meer af te stemmen op de noden van de leerlingen (bijv. portfolio).

Sommige lesgroepen zijn zeer heterogeen. De vakgroep differentieert niet in het aanbod noch in de evaluatie. Elke leerling wordt geacht dezelfde (hoge) norm te behalen. Het leerplan is hierbij weinig richtinggevend. De vakgroep laat zich nog te veel leiden door eigen inzichten, ervaring en traditie.

Alle leraren nemen de curatieve leerbegeleiding ter harte. De leerlingen krijgen voldoende feedback op de behaalde resultaten, gekoppeld aan eventuele remediëringsoefeningen.

De leraren besteden voldoende aandacht aan zowel de Nederlandse taal als de formele wiskundetaal. Zij bieden de leerstof vaak in contexten aan. Waar mogelijk verwijzen zij naar de leefwereld van de leerling of trachten via analogieën begrippen te duiden. Ondanks de goede bedoelingen blijken heel wat leerlingen moeite te hebben met het duiden van wiskundige concepten. Wiskundige begripsvorming (bijv. ijenen, ontbinden in factoren, verschil tussen

veeltermen en vergelijkingen ...) is voor een aantal leerlingen geen evidentie.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen, neemt de school deel aan verschillende wiskundeolympiades en aan andere wedstrijden.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Er is geregeld informeel en formeel overleg. Leerplanstudie was nog niet bij alle leraren doeltreffend aan de orde. Nochtans wijst de doorlichting uit dat er nood is aan overleg.

*Overleg
Vorming*

De leraren volgden de laatste twee schooljaren een aantal nascholingen. De multiplicatie is goed. De impact op de klasvloer is veeleer voldoende.

3.1.1.8 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplan D/2004/0279/021)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet nipt. De leerlingen krijgen de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is in voldoende mate gericht op het leerplan.

Onderwijsaanbod De leraren behandelen een aantal leerplandoelstellingen met veel diepgang. Zij bieden bovenop de basisleerstof heel wat uitbreidingsdoelstellingen en eigen doelen aan. Bij de planning houden zij onvoldoende rekening met de homogene spreiding van de leerstof over het schooljaar en over de graad. Aan sommige leerstofonderdelen besteedt de vakgroep veel meer lestijd dan het leerplan suggereert. Dit is onder andere het geval voor het formeel rekenen met veeltermen. De vakgroep overschrijdt hierbij ruim de verwachtingen van het leerplan en dat maakt het aanbod onevenwichtig.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

Vorig schooljaar boden de leraren de leerplandoelstellingen over goniometrische functies (F35 tot F41) niet aan. In het eerste graadjaar werden bovendien geen keuzeonderwerpen behandeld. Dit gebeurde enkel in het tweede graadjaar, waardoor het aanbod onder de verwachtingen van het leerplan bleef. De voornaamste reden hiervoor was de frequente afwezigheid van leraren en de vele vervangers. Tijdens de doorlichting stelde de onderwijsinspectie vast dat er nu meer stabiliteit is en de vakgroep geeft voldoende garanties voor een volledige leerplanrealisatie in het lopende schooljaar. Nochtans is ook de overaccentuering van bepaalde leerplancomponenten ook dit schooljaar een feit. De vakgroep dient zich te bezinnen over de wijze waarop het aanbod meer evenwichtig en meer leerplangericht kan verlopen. De onderwijsinspectie vertrouwt op de professionaliteit van de leraren om deze lacunes nog tijdens het lopende schooljaar weg te werken.

Niettegenstaande heel wat leerstof de doelstellingen van het leerplan overstijgt, bieden de leraren sommige doelen (bijv. F22) waarbij een 'concrete context' wordt verwacht op een veeleer laag beheersingsniveau aan. De vakgroep legt dan ook sterk de nadruk op het inoefenen van rekenvaardigheden en te weinig op het oplossen van problemen.

Uitrusting De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet.

ICT <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De lokalen zijn uitgerust met een computer en projectiemiddelen of met een elektronisch bord. De leraren zetten de beschikbare digitale (demonstratie)middelen doelgericht in. De leerlingen maken vlot gebruik van het grafische rekentoestel en van wiskundige computerprogramma's. Het lesmateriaal is afgestemd op een doelgericht gebruik van ICT. Alleen bij de evaluatie kan de inzet van ICT nog doelgerichter.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de les gebeurt. Het aantal examenvragen is billijk. De evaluatie is voldoende transparant. Elk examen en elke toets vermeldt de puntenverdeling en de verbetering gebeurt zorgvuldig. De examens zijn over het algemeen onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De leraren bevragen zeer veel uitbreidingsleerstof of leerstof die de verwachtingen van het leerplan overstijgt. Sommige examens bevragen meer dan 60 % leerstof die niet gerelateerd is aan het leerplan. Hierdoor geeft het eindcijfer een weinig valide beeld van de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen bereiken. De school stelt zich op deze wijze kwetsbaar op voor betwistingen van attesten. De leraren bevragen wel ook de basisdoelstellingen (in het dagelijkse werk en op het examen). De examenvragen, die peilen naar deze basisdoelen, zijn voldoende valide. Daardoor is de evaluatie in haar totaliteit nipt voldoende gericht op de verwachtingen van het leerplan. De examens bevragen een hoge graad van rekenvaardigheid, maar ook andere vaardigheden komen aan bod. De leraren stellen heel wat rekenvragen buiten context. Ook vragen gericht op probleemoplossend denken komen echter voldoende voor in de examens en toetsen. Ondanks enkele verdienstelijke initiatieven nemen de leraren de vakattitudes niet doeltreffend op in de evaluatie. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de vakattitudes te meten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De sfeer in de lessen is rustig en gericht op leren. De leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les. Het leerproces verloopt overwegend interactief en de leerlingen kunnen zelfstandig werken. De vakgroep neemt heel wat initiatieven in het kader van de preventieve leerbegeleiding. De leraren ontwikkelen eigen lesmateriaal (aanvullend op het leerwerkboek) en gebruiken regelmatig actieve werkvormen. Het lesmateriaal bevat heel wat zinvolle leertips. De leraren bieden onder andere stappenplannen, modeloplossingen en overzichten aan. De vakgroep maakt zinvol gebruik van het elektronische platform van de school. De leraren nemen initiatieven om de begeleiding nog meer af te stemmen op de noden van de leerlingen (bijv. portfolio). Sommige lesgroepen zijn zeer heterogeen. De vakgroep differentieert niet in het aanbod noch in de evaluatie. Elke leerling wordt geacht dezelfde (hoge)

norm te behalen. Het leerplan is hierbij weinig richtinggevend. De vakgroep laat zich nog te veel leiden door eigen inzichten, ervaring en traditie.

Alle leraren nemen de curatieve leerbegeleiding ter harte. De leerlingen krijgen voldoende feedback op de behaalde resultaten, gekoppeld aan eventuele remediëringsoefeningen.

De leraren besteden voldoende aandacht aan zowel de Nederlandse taal als de formele wiskundetaal. Zij bieden de leerstof vaak in contexten aan. Waar mogelijk verwijzen zij naar de leefwereld van de leerling of trachten via analogieën begrippen te duiden. Ondanks de goede bedoelingen blijken heel wat leerlingen moeite te hebben met het duiden van wiskundige concepten. Wiskundige begripsvorming (bijv. ijken, ontbinden in factoren, verschil tussen veeltermen en vergelijkingen ...) is voor een aantal leerlingen geen evidentie.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Er is geregeld informeel en formeel overleg. Leerplanstudie was nog niet bij alle leraren doeltreffend aan de orde. Nochtans wijst de doorlichting uit dat er nood is aan overleg.

*Overleg
Vorming*

De leraren volgden de laatste twee schooljaren een aantal nascholingen. De multiplicatie is goed. De impact op de klasvloer is veeleer voldoende.

3.1.1.9 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan D/2004/0279/019)

Voldoet

De leraren bieden de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aan. De evaluatie is voldoende leerplangericht.

Onderwijsaanbod Dit verslag handelt zowel over de basisvorming als over de specifieke vorming van de bovenvermelde studierichtingen.

*Volledigheid
Evenwicht*

*Beheersingsniveau
Samenhang*

De leraren bieden de meeste leerplandoelstellingen kwaliteitsvol aan. Zij stellen hoge verwachtingen en weten de meeste leerlingen te motiveren voor wiskunde. Om de lat hoog te leggen behandelt de vakgroep heel wat uitbreidingsonderwerpen. De uitgebreide aandacht voor deze doelen en voor leerstof die het leerplan overstijgt, bedreigt het basisaanbod echter niet. De vakgroep werkt voldoende leerplangericht.

Om de leerlingen voldoende uit te dagen, biedt de school de leerlingen van de pool wiskunde de mogelijkheid een extra lestijd wiskunde te volgen. Deze leerlingen vormen een afzonderlijke lesgroep. Beide lesgroepen (6 uur en 7 uur per week) verschillen in aangeboden leerstof, in aanpak tijdens de les en in evaluatie. De vakgroep garandeert voldoende de gelijke behandeling van alle leerlingen: elke leerling krijgt alle basisdoelstellingen aangeboden. Enkel in de lesgroep met zes wekelijkse lestijden ontbreken de doelstellingen over rijen (DI1 tot DI3). Door het overaanbod aan uitbreidingsdoelstellingen bieden de leraren in de lesgroepen met zes uur ook te weinig keuzeonderwerpen aan.

Ondanks een aantal zeer verdienstelijke initiatieven, krijgen de leerlingen de specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (leerplandoelen OC1, OC2 en OC3) niet aangeboden conform de vereisten van het leerplan. De leerlingen oefenen onder andere niet in het formuleren en onderzoeken van een haalbare onderzoeksvraag. De aandacht tijdens de uitwerking gaat naar wiskundige correctheid veeleer dan naar het exploreren van de verschillende stappen van wiskundig onderzoek. De leerlingen oefenen voornamelijk vormvereisten en leerinhouden en verwerven weinig inzicht in de OVUR-onderzoeksmethode. De vakgroep beschikt over voldoende vakexpertise om dit aspect verder uit te werken.

Het aanbod is voldoende vaardigheidsgericht. Naast rekenvaardigheid, oefenen de leerlingen ook denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid en wiskundige taalvaardigheid. De leraren plannen heel wat oefeningen, zowel binnen als zonder een context. Ook de formele wiskundetaal krijgt voldoende aandacht.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De lokalen zijn uitgerust met een computer en projectiemiddelen of met een elektronisch bord. De leraren zetten de beschikbare digitale (demonstratie)middelen doelgericht in. De leerlingen maken vlot gebruik van het grafische rekentoestel en van wiskundige computerprogramma's. Het lesmateriaal is afgestemd op een doelgericht gebruik van ICT. Alleen bij de evaluatie kan de inzet van ICT nog doelgerichter.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de les gebeurt. De examenvragen zijn verzorgd en het aantal examenopgaven is billijk. De moeilijkheidsgraad is doorgaans hoog en de basisvragen zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. De toetsen en examens bevragen de diverse vaardigheden en heel wat vragen zijn origineel van concept. De vraagstelling is voldoende gevarieerd. Rekenvragen worden afgewisseld met waar of niet waar vragen, meerkeuzevragen, theoretisch wiskundige vragen en vragen in contexten. De leraren evalueren de leerplandoelstellingen over onderzoekscompetentie niet. De weging van de verschillende onderdelen in het totaal is ook niet transparant. Dit maakt de evaluatie minder evenwichtig. De leraren vermelden steeds zeer gedetailleerd de puntenverdeling. Zij verbeteren de antwoorden nauwgezet en geven feedback. Ondanks enkele verdienstelijke initiatieven nemen de leraren de vakattitudes niet doeltreffend op in de evaluatie. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de vakattitudes te meten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De sfeer in de lessen is rustig en gericht op leren. De leerlingen zijn aandachtig en werkzaam in de les. Het leerproces verloopt overwegend interactief en de leerlingen kunnen zelfstandig werken.

De vakgroep neemt heel wat initiatieven in het kader van de preventieve leerbegeleiding. De leraren ontwikkelen eigen lesmateriaal (aanvullend op het leerwerkboek) en gebruiken regelmatig actieve werkvormen. Het lesmateriaal bevat heel wat zinvolle leertips. De leraren bieden onder andere stappenplannen, modeloplossingen en overzichten aan. De vakgroep maakt zinvol gebruik van het elektronische platform van de school. De leraren nemen initiatieven om de begeleiding nog meer af te stemmen op de noden van de leerlingen (bijv. portfolio).

Sommige lesgroepen zijn zeer heterogeen. De vakgroep differentieert niet in het aanbod noch in de evaluatie. Elke leerling wordt geacht dezelfde (hoge) norm te behalen. Het leerplan is hierbij weinig richtinggevend. De vakgroep laat zich nog teveel leiden door eigen inzichten, ervaring en traditie.

Alle leraren nemen de curatieve leerbegeleiding ter harte. De leerlingen krijgen voldoende feedback op de behaalde resultaten, gekoppeld aan eventuele remediëringsoefeningen.

De leraren besteden voldoende aandacht aan zowel de Nederlandse taal als de formele wiskundetaal. Zij bieden de leerstof vaak in contexten aan.

Waar mogelijk verwijzen zij naar de leefwereld van de leerling of trachten via analogieën begrippen te duiden. Ondanks de goede bedoelingen blijken heel wat leerlingen moeite te hebben met het duiden van wiskundige concepten. Wiskundige begripvorming (bijv. ijkten, ontbinden in factoren, verschil tussen veeltermen en vergelijkingen ...) is voor een aantal leerlingen geen evidentie.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen, neemt de school deel aan verschillende wiskundeolympiades en aan andere wedstrijden.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Er is geregeld informeel en formeel overleg. Leerplanstudie was nog niet bij alle leraren doeltreffend aan de orde. Nochtans wijst de doorlichting uit dat er nood is aan overleg.

De leraren volgden de laatste twee schooljaren een aantal nascholingen. De multiplicatie is goed. De impact op de klasvloer is veeleer voldoende.

3.1.1.10 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	Een werkgroep reflecteert samen met de directie regelmatig over de visie. De
Doelgerichtheid	VOET-visietekst geeft een overzicht van de huidige toestand en vermeldt de verdeling van de VOET over de graden. De leraren worden aangemoedigd om de gemeenschappelijke stam als mantra te gebruiken om de leerlingen te motiveren en te evalueren. Het beleid geeft aan dat voornamelijk de rapportcommentaren de talenten en competenties van de leerling dienen te weerspiegelen. De visie en de planning voldoen. Er zijn nog enkele hiaten wat betreft de gerichtheid op alle VOET of alle leerlingengroepen.

Het beleid maakte een inventaris van de VOET, die in de verschillende projecten en in de vakken worden nagestreefd. Voornamelijk omtrent de contexten politiek-juridische samenleving, socio-economische samenleving en technisch-technologische vorming stelde de werkgroep hiaten vast. Bij de goedkeuring van een project of een uitstap houdt de directie rekening met de meerwaarde die de activiteit voor VOET betekent.

Ondersteuning De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. Het beleid informeert het personeel regelmatig over VOET via de graadvergaderingen. Het draagvlak is vergroot, maar het enthousiasme blijft relatief klein. In de mate van het mogelijke betreft de directie ook de leerlingen bij de uitwerking en de evaluatie van het VOET-beleid. Dit gebeurt onder andere via de leerlingenraad.

De VOET-visie is op dit ogenblik voldoende bekend bij de leraren. De expertise rond VOET is voorlopig beperkt tot het VOET-team. De leraren aanzetten om bewust met VOET om te gaan, is nog een werkpunt. In de projecten lukt dit reeds goed. Tijdens de lessen is de doelgerichte aandacht voor VOET beperkt.

Doeltreffendheid De overzichtsmatrix levert een duidelijk beeld op van welke VOET in welke projecten aan bod komen. Het beleid ging nog niet na of de VOET doeltreffend in de vakken worden nagestreefd. Voor de projecten gebeurt deze toets meer systematisch. De evaluatie wordt overgelaten aan de vakleraren en aan de initiatiefnemer van een uitstap of een project. Er zijn hiervoor geen procedures uitgewerkt en hierover bestaan nog geen afspraken. In de praktijk heeft het beleid dan ook weinig zicht op de doeltreffendheid waarmee de school de inspanningsverplichting ten aanzien van VOET vervult.

De lacunes in het nastreven van de contexten zijn reeds langere tijd gekend. Het beleid heeft echter nog geen doelgerichte strategie ontwikkeld om deze blinde vlekken weg te werken.

Ontwikkeling Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. De expertise rond VOET is voorlopig voornamelijk beperkt tot de directie en de leden van de VOET-werkgroep. Binnen de werkgroep wordt de kennis gemultipliceerd en de implementatie in de praktijk is goed. De leraren scholen zich over het algemeen weinig bij om de VOET op een doeltreffende wijze te implementeren. Enkel indien de VOET gelinkt zijn aan een vakgerichte nascholing, krijgt dit aspect meer aandacht.

Naar aanleiding van vastgestelde werkpunten stuurde het beleid enkele activiteiten bij. De bijsturingen zijn voornamelijk gericht op het stroomlijnen van de organisatie en minder op het verbreden van de VOET-dekking.

Uitvoering
Leren leren in de eerste graad De meerderheid van de eindtermen wordt met voldoende diepgang en bij de meeste leerlingen nagestreefd. De school levert heel wat inspanningen om aan deze eindtermen te werken. Bij de start van het schooljaar oefenen de leerlingen, onder leiding van de klastitularis, enkele aspecten van deze VOET in. De school focust voornamelijk op organisatorische aspecten, zoals het opstellen van een dag- of weekplanning en de organisatie van de studieplek. Voor het

versterken van het inzicht in leerstrategieën is de vakleraar verantwoordelijk. Het vakkenonderzoek wijst uit dat de meeste leraren de nodige aandacht besteden aan 'leren leren'. De leraren nemen de VOET echter niet steeds als kader om deze aspecten van leerbegeleiding uit te werken. Van een doelgerichte aanpak is daardoor voorlopig geen sprake. Daarvoor zijn de verschillen tussen de vakken en de leraren te groot. Het erkenningsonderzoek geeft een diffuus beeld van de afstemming van de leerbegeleiding op de VOET 'leren leren' en op de startcursus 'leren leren' van de school.

Centraal staat de 'foutenanalyse' die de leerlingen gebruiken om het eigen leren te evalueren. De verantwoordelijkheid wordt sterk bij de leerling gelegd. Het eigen pedagogisch handelen wordt over het algemeen weinig in vraag gesteld.

De school besteedt veel aandacht aan de studie- en beroepsgerichte bekwaamheid. Op het einde van de eerste graad krijgen de leerlingen een duidelijk overzicht van de mogelijke studierichtingen in de tweede graad. Voor de uitleg over studierichtingen die de school niet aanbiedt, doet zij een beroep op bevriende scholen. In het tweede jaar volgen de leerlingen gedurende vijf weken enkele modules gericht op het verkennen van diverse belangstellingsdomeinen.

**Socio-economische
samenleving**

Meer dan de helft van de eindtermen wordt met voldoende diepgang bij de leerlingen nagestreefd.

De verdeling van de welvaart komt beperkt aan bod. Tijdens een inleefspel over budgetbeheer en schulden oefenen de leerlingen bepaalde aspecten van de verdeling van de welvaart. Het project in samenwerking met het OCMW geeft de leerlingen inzicht in diverse aspecten van budgetbeheer en de mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede. Tijdens de buitenlandse reizen oefenen de leerlingen om het eigen budget en de persoonlijke administratie te beheren. In de solidariteitsweek of de week van de diversiteit zetten de leerlingen zich in voor enkele goede doelen.

De VOET omtrent de prijsvorming op productmarkten of de economie in voortdurende transitie ontbreekt in het aanbod. Het beleid is zich hiervan bewust, maar ondernam nog geen doelgerichte acties om deze lacune weg te werken.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

Op het niveau van de vzw OZCS Zuid-Antwerpen is er een gemeenschappelijk comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW). De lokale preventieadviseur (niveau 3) is bij het beleid op schoolniveau betrokken. Waar nodig krijgt zij ondersteuning van de overkoepelende preventieadviseur (niveau 1) van de gemeenschappelijke interne dienst van de vzw. Ondanks deze omkadering voor het BVH-beleid, geeft de lokale preventieadviseur aan nog over onvoldoende tijd te beschikken.

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne

na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Daardoor kent ze de tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen in de omgeving waarin de leerlingen les volgen. De brandweer, de externe dienst en de keuringsorganisaties wijzen op enkele tekorten. De instelling neemt doorgaans alle opmerkingen op in de actieplannen. Het geconcretiseerd globaal preventieplan (GPP) en het jaarlijks actieplan (JAP) vormen de richtinggevende instrumenten voor het beleid en de uitvoering.

De preventieadviseur voert jaarlijks een rondgang uit en neemt de werkpunten op in de planning. De externe dienst voor preventie en bescherming op het werk doet minstens om de twee jaar een rondgang. De instelling onderhoudt de gebouwen op regelmatige basis volgens een preventief onderhoudsprogramma. De betrokkenheid van de preventieadviseur in het aankoop- en indienststellingsbeleid, is uitgeschreven in een procedure, maar de preventieadviseur ondertekent pas recentelijk altijd de bestelformulieren. De instelling beschikt nog niet voor alle machines over een indienststellingsverslag en een veiligheidsinstructiekaart. De school beschikt over een geldig keuringsverslag van de meeste toestellen die vallen onder de keuring van een erkende dienst technische controle. Ze heeft voor bepaalde stookoliereservoirs geen gunstig conformiteitsattest. Volgens de directeur zijn de noodzakelijke aanpassingen gepland in de nabije toekomst. Enkele periodieke controles zoals die van de ladders en de laboratoria gebeuren nog niet systematisch. De belegde broodjes voor de leerlingen moeten getransporteerd en aangeboden worden volgens de richtlijnen van het FAVV. Het personeel kent de procedures voor de evacuatie van de gebouwen. De school organiseert jaarlijks twee evacuatieoefeningen, die ze evalueert en bijstuurt indien nodig.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting niet alle lokalen van de school. De vaststellingen van de deskundigen, die terug te vinden zijn in de documenten, stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. Sommige tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere verbeteringen zijn gepland. De realisatie van de resterende werkpunten van het brandweerverslag en de verslagen van de elektrische laagspanningsinstallaties gebeurt stapsgewijs. Tijdens de rondgang werd vastgesteld dat niet alle gevaarlijke producten voorzien zijn van een voorgeschreven etiket. Het wetenschapslokaal waar producten met gevaarlijke eigenschappen bewaard worden, is ook toegankelijk voor onbevoegden. De lijst met gevaarlijke producten bevat niet de maximum hoeveelheden. In de lokalen van het A-gebouw vormen de comfortvoorwaarden met betrekking tot het bieden van een gepaste temperatuur een blijvend aandachtspunt. De leuning en balustrades van een aantal trappen zijn te laag. Door losliggende en verzakte tegels is er valgevaar op een aantal plaatsen van het domein. Voor de school is het werken aan de algemene houding van de personeelsleden met betrekking tot orde en netheid en het melden van gebreken een belangrijk aandachtspunt. In de praktijk blijkt dat nog niet alle personeelsleden hun verantwoordelijkheid hiertoe ten volle opnemen. Bepaalde lokalen ogen veeleer slordig.

Op het vlak van gezondheid en hygiëne voldoet de school over het algemeen aan de minimale vereisten. Bij het beheersplan betreffende de preventie van legionella ontbreekt de registratie.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne omwille de systematiek waarmee de instelling tekorten opspoort en wegwerkt en de realisatie van kleinere (tussentijdse) oplossingen en de aandacht voor proactieve acties. Voor het wegwerken van de resterende tekorten vertrouwt de onderwijsinspectie op het aanwezige beleidsvoerend vermogen van de school.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarden	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis, opgelet: het recht op synchroon internetonderwijs moet opgenomen zijn	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid De school heeft zich qua visieontwikkeling over de evaluatiepraktijk de laatste schooljaren vooral toegelegd op het deliberatieproces. Ze heeft de kern van de leerlingenevaluatie, de leerplangerichtheid, deels uit het oog verloren door dat als een verworven en vanzelfsprekend gegeven te beschouwen binnen haar werking. Rond de onderzoekscompetentie en de rol van procesevaluatie heeft de school geen overkoepelende visie ontwikkeld. Bovendien beschikt ze niet over duidelijke strategische en operationele doelstellingen voor de leerlingenevaluatie in zijn totaliteit.

De school wil haar leerlingen optimale kansen op slagen geven en streeft naar een juiste (her)oriëntering om onderwijs op maat te bieden. Ze ziet de deliberatie als het eindpunt van een volledig begeleidingsproces. Bovendien koppelt ze het evaluatieproces aan het studiekeuzebegeleidingsproces.

Voor de meeste vakken hanteert de school een systeem van dagelijks werk en examens, waarbij die laatste in de hogere graden meer puntengewicht krijgen. In de hogere jaren kiest ze voor een semestersysteem, in de lagere jaren voor een trimestersysteem. Voor sommige vakken, zoals lichamelijke opvoeding en techniek, opteert ze voor 'permanente evaluatie'. Voor Engels en Frans maakt ze sinds twee schooljaren gebruik van een specifiek systeem van 'gespreide evaluatie'.

De laatste jaren kunnen de vakgroepen voorstellen formuleren over de evaluatiepraktijk. De staf evalueert die voorstellen en beslist of ze ingang vinden. De beoordelingscriteria daarvoor zijn minder duidelijk.

Ondersteuning De school concretiseert haar visie in algemene richtlijnen. Die betreffen onder andere de evaluatie van attitudes, de bevoegdheden en taken van de delibererende klassenraad, de rapportperiodes, de algemene verdeelsleutels qua puntenweging en de communicatie met de leerlingen en ouders. De schoolleiding brengt ze op relevante periodes onder de aandacht van haar teamleden. Ze rekent voor een kwaliteitsvolle uitvoering ervan zeer sterk op de deskundigheid van de vakgroepen en leraren. Zo dienen ze interne afspraken te maken en de kwaliteit van hun evaluatiepraktijk te bewaken.

De klassenraden spelen een belangrijke rol in de evaluatieprocedure. Na een portretterende klassenraad in het begin van het schooljaar bespreekt de begeleidende klassenraad de vorderingen en resultaten van de leerlingen. In het tweede trimester koppelt ze daaraan een studiekeuzebegeleidingstraject. Dat mondt uit in een advies, waarin ze de studiekeuze van de leerlingen voor het volgende schooljaar onderschrijft of een alternatief voorstelt. De

delibererende klassenraad beslist over de oriëntering op het einde van het schooljaar.

De school koppelt remediëringsinitiatieven aan slechtere evaluatieresultaten. Het initiatief vertrekt vooral vanuit de individuele leraren. Dat vertaalt zich in verschillende methodieken, zoals schriftelijke voorbereidingen. De begeleidende klassenraad beslist over het aanbieden van een studiecontract, waarbij de leraren de leerling gedurende een aantal weken van nabij opvolgen.

Doeltreffendheid Algemeen genomen stuurt de schoolleiding de evaluatiepraktijk niet systematisch aan. Ze volgt de uitwerking ervan ook niet op. Het beperkt zich veeleer tot een check van de naleving van de organisatorische richtlijnen. Op inhoudelijk vlak voert ze steekproeven uit, in het bijzonder als er signalen opduiken van leerlingen of ouders of tijdens de klassenraden. Zoals uit het erkenningsonderzoek blijkt, komt een diepgaandere en systematische controle van een effectieve leerplangerichte evaluatie weinig of niet voor. Daarvoor vertrouwt de directie zeer sterk op het reflectief vermogen van haar teamleden.

Door de beperkte visieontwikkeling, aansturing, ondersteuning en opvolging ontstaan er sterke verschillen binnen en tussen de vakgroepen. De transparantie binnen de evaluatiepraktijk kent verschillende snelheden. De leraren hanteren niet altijd doordachte en transparante criteria om de vaardigheden en vakattitudes te beoordelen. Soms vermengen ze vakspecifieke en algemene schoolse attitudes. Het gebruik van alternatieve evaluatievormen, zoals zelf- en peerevaluatie, verschilt per leraar en per vakgroep. De kwaliteit van de toets- en rapportcommentaren is wisselend, zodat leerlingen niet altijd voldoende instrumenten in handen krijgen om hun leerproces gericht bij te sturen.

Niet alle vakgroepen reflecteren consequent over hun bestaande evaluatiepraktijk. Ze gebruiken de evaluatie nog onvoldoende als graadmeter voor de bijsturing van het eigen onderwijsproces. De vakgroepen geven aan dat ze enerzijds veel waarde hechten aan het in hen gestelde vertrouwen, maar dat ze anderzijds weinig feedback krijgen van de schoolleiding over de kwaliteit van hun evaluatiepraktijk.

De school kent geen systematische kwaliteitsbewaking. Zo gebruikt ze de leerlingenresultaten, de opvolging van de gegeven adviezen en de resultaten in het hoger onderwijs niet consequent om de doeltreffendheid van haar gevoerde evaluatiebeleid na te gaan en bij te sturen. Dat is ook een gevolg van een gebrek aan duidelijk geformuleerde en meetbare doelstellingen.

De koppeling van de remediëring aan de evaluatiepraktijk verloopt nog niet volledig gestroomlijnd. De toegepaste remediëringsinitiatieven kennen namelijk een vrij uiteenlopend beeld en de registratie in het leerlingvolgsysteem verschilt per leraar. Daardoor kan de begeleidende klassenraad niet goed opvolgen of de leerlingen de opgelegde remediëring daadwerkelijk uitvoeren en of dat leidt tot de gewenste resultaten.

De motivering van de eindbeslissingen is meestal zeer uitgebreid. De delibererende klassenraad houdt rekening met diverse elementen uit het leerlingdossier om haar beslissingen te onderbouwen. De delibererende klassenraad maakt frequent gebruik van adviezen, waarschuwingen en vakantietaken in haar oriënteringsbeleid. Ze springt omzichtig om met de aanwending van uitgestelde beslissingen en C-attesten. De proces-verbalen van de delibererende klassenraden zijn conform de regelgeving.

Ontwikkeling De school wil de evaluatiepraktijk verder vormgeven, in het bijzonder via de input van de vakgroepen. De directie wil de leerplangerichtheid van de leerlingenevaluatie beter opvolgen via een diepgaandere analyse en een sterkere opvolging tot op de klasvloer. Ze wil hierbij ook meer inzetten op het gebruik van kwantitatieve en kwalitatieve data.

De school heeft in het verleden al enkele interne professionaliseringsmogelijkheden georganiseerd op pedagogische studiedagen. Dat gebeurde echter niet altijd systematisch en doelgericht met effecten tot op de klasvloer. Bovendien lag de beslissing tot deelname vaak bij de individuele leraar. Enkele vakgroepen organiseren zelf professionaliseringsinitiatieven, onder meer in samenwerking met de pedagogische begeleiding.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De school werkt onder leiding van een algemeen en een pedagogisch directeur die zich als het directieteam profileren. Wekelijks vindt er een directieoverleg plaats, waar beleidsbeslissingen op korte en lange termijn én de dagelijkse werking vorm krijgen. De staf, samengesteld uit de drie graadcoördinatoren, de leerlingenbegeleider-prefect en een logistiek medewerker staat het directieteam bij. Het directieteam neemt indien mogelijk de beleidsbeslissingen in consensus tijdens het wekelijks overleg met de staf om het draagvlak verder te vergroten.

Het directieteam stelt een participatief leiderschap voorop. Ze wil dit realiseren via onder andere de stafvergaderingen, de pedagogische raad, de graadvergaderingen, de leerlingenraad, de schoolraad, de werkgroep kwaliteitszorg en de werkgroep algemene risicoanalyse. De structuur en de bevoegdheden van de verschillende overlegorganen zijn nog te weinig afgebakend en transparant. Hierdoor is het voor het team niet duidelijk welke verwachtingen ze mogen hebben of welk traject een voorstel moet lopen. De schoolleiding probeert een 'bottom-up'-cultuur in de werking binnen te brengen door vanuit vertrouwen te werken en in dialoog te gaan met een blijvende aandacht voor een goede communicatie.

De schoolleiding voert een opendeurpolitiek. De afstand tussen leerlingen, personeel en directie is klein en bevordert de gemoedelijke schoolsfeer. Naar aanleiding van een recente bevraging over het welbevinden van het team startte de directeur de tijdelijke werkgroep algemene risicoanalyse op om de knelpunten te verhelderen en deze oplossingsgericht aan te pakken. De schoolleiding blijft dagelijks investeren in een open relatie, waarbij de omgangsvormen met het lerarenteam uitnodigend zijn.

Visieontwikkeling De school wil via haar visie het pedagogisch project tot leven brengen. Daartoe ontwikkelde ze een schooleigen visie voor onder andere groepswerk, hoogbegaafdheid, leerplanrealisatie en VOET. De visieteksten kennen een zekere vertaling naar de klasvloer. Het erkenningsonderzoek toont echter de uitdaging aan om alle leraren en vakgroepen in dit verhaal mee te nemen. Naast de schooleigen visieteksten participeerde de school ook in een schooloverstijgende samenwerking met de scholen van het schoolbestuur om het pedagogisch project hedendaags te hertalen in een aantal pijlers. De ontwerp teksten 'katholieke identiteit', 'hartelijke school', 'brede school' en 'talentontwikkeling' zijn momenteel gefinaliseerd. De implementatie volgt.

In een jaarlijks prioriteitenplan neemt de directie, bijgestaan door de staf, een aantal accenten op voor het lopende schooljaar. Operationele doelen, acties, timing en uitvoerder staan genoteerd. De doelgerichtheid en doeltreffendheid zijn echter nog onvoldoende uitgewerkt. Hierdoor is ook de opvolging te weinig gericht op de resultaten en effecten. Het schoolteam heeft slechts beperkt zicht op de visie en plannen op lange termijn.

Besluitvorming De schoolleiding communiceert en onderhandelt over de nodige beleidsaspecten in de decretaal verplichte organen. De verschillende overlegorganen op de school bieden het team voldoende mogelijkheden om zich te engageren in de besluitvorming. Het geheel functioneert conform de regelgeving. De stafvergadering fungeert als denktank en klankbord voor pedagogische en organisatorische aspecten van de schoolwerking. Dit overleg verhoogt de gedragenheid van de besluitvorming, de betrokkenheid van het team en de samenhang tussen initiatieven. Daarnaast zijn heel wat werkgroepen actief die de brede vorming waarborgen waarbij het team een hoge betrokkenheid en engagement laat zien.

In de school is een leerlingenraad actief waar naast initiatieven die het welbevinden van de leerlingen bevorderen ook inhoudelijke thema's een plaats krijgen. De schoolleiding en leerlingen zijn waarderend over deze samenwerking.

De school gebruikt een elektronisch platform voor de interne communicatie met het team en de leerlingen en ouders. Het toepassen van de gemaakte afspraken, die in overleg met leraren en leerlingen tot stand kwamen, vraagt verdere opvolging vanuit de schoolleiding.

Kwaliteitszorg De school heeft aandacht voor kwaliteitszorg. Zij verzamelt en analyseert kwantitatieve en kwalitatieve gegevens en gebruikt ze om de werking in vraag te stellen en bij te sturen. De werkgroep kwaliteitszorg ondersteunt het directieteam en staat in voor diepgaandere en gedragen veranderingen in de schoolwerking. De school beschikt echter nog niet over een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. De doeltreffendheid van de verschillende onderwijskundige processen wordt in beperkte mate onderzocht. Sommige werkgroepen en vakgroepen analyseren een aantal activiteiten, maar men kan nog niet spreken van een systematische evaluatie op basis van gestelde doelen en de verwachte resultaten.

Alle personeelsleden beschikken over een gepersonaliseerde functiebeschrijving die het vertrekpunt vormt van de samenwerking. Het directieteam engageert zich tot het houden van functioneringsgesprekken, volgens een vooraf gekende verdeling. Daarnaast probeert het directieteam via veel informele contacten de vinger aan de pols te houden. Uit verschillende vaststellingen en gesprekken tijdens de doorlichting blijkt een grote nood aan duidelijke en onderbouwde feedback door beide directieleden, waar dit nu eerder gedeeltelijk het geval is.

Het vertrouwen in de vakdeskundigheid en verantwoordelijkheid van de individuele leraren en vakgroepen is groot. De vakgroepen staan onder andere in voor het bewaken van het aanbod van de leerplandoelstellingen en de eindtermen en het toezien op de validiteit van de evaluatie. Uit het erkenningsonderzoek komen nog sterke leraar- en vakgroepgebonden verschillen voor en is de gelijkgerichtheid en samenwerking in een aantal vakgroepen nog te beperkt. De ondersteuning, doelgerichte aansturing en de

opvolging van de vakgroepen, noodzakelijk om de onderwijsleerpraktijk in al zijn facetten te bewaken, is nog onvoldoende uitgewerkt.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het onderzoekend leren voor cultuur- en gedragswetenschappen in aso tweede en derde graad in de studierichting Humane wetenschappen.
- De minimale materiële vereisten voor de vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De initiatieven voor een brede en harmonische vorming.
- Het engagement van het schoolteam.
- De respectvolle omgangsvormen binnen de school.
- De uitgebreide motivering van de B- en C-attesten.

Wat betreft het algemeen beleid

- De aandacht voor de profilering van de school.
- De gestructureerde werking en schoolorganisatie.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het onderzoekend leren binnen chemie in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen en Latijn.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen.
- Het doelgerichte nastreven van alle contexten van de vakoverschrijdende eindtermen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doelgerichte afstemming van het onderwijsaanbod op de leerplandoelstellingen.
- De aansturing en opvolging van de evaluatiepraktijk.

Wat betreft het algemeen beleid

- De systematische kwaliteitszorg.
- De aansturing en opvolging van de onderwijskundige processen.
- De aansturing, ondersteuning en opvolging van de vakgroepen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Engels in de eerste graad A-stroom.
- De leerplanrealisatie voor Frans in aso tweede graad.
- De leerplanrealisatie voor fysica in aso derde graad in de pool wetenschappen.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Economie.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 Latijn	Engels	
Graad 1 Moderne wetenschappen	Engels	
Graad 2 ASO Economie	Frans, wiskunde	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	Frans	
Graad 2 ASO Latijn	Frans	
Graad 2 ASO Wetenschappen	Frans	
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	fysica	fysica
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	fysica	fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	fysica	fysica

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **10-11-2020** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Lies HARDEMAN de inspecteur-verslaggever	Sven GEYSEMANS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	